

Каталог - 2019

**ХАРКІВСЬКИЙ
ОСІННІЙ
МАРАФОН
ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТОВАРИСТВО ПСИХОЛОГІВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені Г. С. СКОВОРОДИ
Кафедра психології

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ НАПН УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ ПСИХОЛОГІВ ХАРКОВА
МІЖРЕГІОНАЛЬНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ СПРІЯННЯ РОЗВИТКУ СИМВОЛДРАМИ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНА АСОЦІАЦІЯ (ХАРКІВСЬКИЙ ОСЕРЕДОК)

*З нагоди 215 річниці ХНПУ імені Г.С.Сковороди,
130-ї річниці з дня народження І.А. Соколянського (1889-1960),
115-річчя В.І. Аснїна (1904-1956),
95-річного ювілею А.В. Петровського (1924-2006)
та 25-річчя факультету психології і соціології*

ХАРКІВСЬКИЙ ОСІННІЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(Каталог психотехнологій; тези доповідей)

26 жовтня 2019 року

Харків – 2019

УДК 159.9.07
ББК 88

Рецензенти:

Бочелюк Віталій Йосипович – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Запорізького національного технічного університету

Євдокимова Наталя Олексіївна – доктор психологічних наук, професор, проректор з наукової та міжнародної діяльності Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика

Романовський Олександр Георгійович, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами Національного технічного університету «ХПІ»

*Рекомендовано до друку Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди,
протокол № 7 від 28.10.2019 року*

ХАРКІВСЬКИЙ ОСІННІЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ (каталог психотехнологій; тези доповідей): матеріали III міжрегіональної наук.-практ. конф., м. Харків, 26 жовтня 2019 р., ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Харків: Діса плюс, 2019. 248 с.

ISBN 978-617-7645-81-7

У збірнику представлено матеріали науково-практичної конференції «**ХАРКІВСЬКИЙ ОСІННІЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ**», метою якої було висвітлення в рамках профорієнтації та просвітництва новітніх розробок у галузі психотехнологій, представлених на теренах України.

Перша частина збірника містить **Каталог психотехнологій** новітніх авторських розробок розвивальних, психокорекційних, діагностичних, тренінгових програм, методик, технік тощо, інформація про які подана у вигляді анотацій.

У другій частині розміщено тези доповідей, які містять результати науково-практичних розробок учасників конференції.

Матеріали конференції віддзеркалюють результати сучасних досліджень у галузях теоретичної та прикладної психології.

Для науковців, викладачів, аспірантів та магістрантів, студентів гуманітарних спеціальностей, практичних психологів, вихователів, соціальних та медичних працівників.

Матеріали друкуються в авторському варіанті з правками редакції.

ISBN 978-617-7645-81-7

УДК 159.9.07
ББК 88

© ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2019
© Колектив авторів, 2019
© Єльчанінова Т.М. (оформлення, обкладинка, Ψ-емблема), 2019

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Хомуленко Тамара Борисівна – голова редакційної колегії, д. психол. н., проф., завідувач кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, керівник Харківського відділення Товариства психологів України

Большакова Анастасія Миколаївна – д. психол. н., проф., завідувач кафедри психології і педагогіки Харківської державної академії культури

Гордієнко-Митрофанова Ія Володимирівна – д. психол. н., проф. кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Сльчанінова Тетяна Миколаївна – відповідальний секретар редакційної колегії, к. психол. н., доц. кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Крамченкова Віра Олександрівна – д. психол. н., , доц. кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Кузікова Світлана Борисівна – д. психол. н., проф., завідувач кафедри психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Кузнєцов Марат Амірович – заступник голови редакційної колегії, д. психол. н., проф. кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Лисенко Людмила Миколаївна – відповідальний секретар редакційної колегії, к. психол. н., доц. кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди

Максименко Сергій Дмитрович – д. психол. н., проф., академік НАПН України, директор Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, президент Товариства психологів України

Мамічева Олена Володимирівна – д. психол. н., проф., декан факультету спеціальної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Панок Віталій Григорович, доктор психологічних наук, професор, директор Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України

Підбущька Ніна Вікторівна – д. психол. н., проф. кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна НТУ «ХП»

Сєдих Кіра Валеріївна – д. психол. н., доц., завідувач кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Шандрук Сергій Костянтинович – д. психол. н., проф., професор кафедри психології і соціальної роботи Тернопільського національного економічного університету

ЗМІСТ

Частина 1. КАТАЛОГ ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ

Аркутова О.С. Вправа «Зірка мого життя».....	11
Астахов В.М., Бацилєва О.В., Пузь І.В. Програма психологічного супроводу вагітних з перинатальними втратами в анамнезі	13
Бедлінський О.І., Тарасова Т.Б. Розвивальна творча інтелектуальна гра «Креативність»	15
Бєляєва К.Ю. Програма з профілактики стресових розладів у підлітків «У світі різних емоцій»	16
Большакова А.М. Diary-терапія у психотерапії, консультуванні, Психологічній самопомозі, коучінгу	20
Вишинська-Докучкіна М.В. Тренінг «Конфліктна компетентність: діагностика і корекція стратегій конфліктної поведінки»	23
Гончар Н.О. Комплекс корекційно-розвивальних вправ з формування міжособистісних відносин у молодших школярів в умовах інклюзивного навчання ...	24
Гордиєнко-Митрофанова І.В., Кобзева Ю.А. «Орхідея»: психотерапевтична техніка роботи з сімейними концепціями в методі позитивної психотерапії	25
Гордиєнко-Митрофанова І.В., Кобзева Ю.А., Зуєв І.А., Саута С.Л. Діагностична методика ігрової компетентності	26
Дейниченко Л.М. Психотренінг комунікативності.....	28
Доценко В.В. Тренінг протидії інформаційно-психологічному впливу	29
Долгополова О.В., Жидко М.Є., Фаворова К.М. Тренінгова психотерапевтична гра «Смак життя»	31
Жванія Т.В. “Художник і пензель”: діагностика і корекція невербальної взаємодії в парі засобами арт-терапії	34
Жітеньова Т.А. Арт-терапевтична техніка дослідження відносин у парі «Я + Ти + Відносини».....	35
Каменшук Т.Д. Психолого-педагогічна технологія формування просторової знаково-символічної системи знань у дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеню	36
Крамченкова В.О. Методика «Дослідження рівня сенсорно-інтегративної дисфункції у дітей»	38
Лисенко Л.М. Програма розвитку комунікативної компетентності.....	41
Панчук О.А. Програма занять для педагогів з попередження конфліктів	46
Пономарьова Ю.П. Психопрофілактична програма для учнів середньої та старшої школи «Ціннісні орієнтації особистості підлітків»	48
Радько О.В. Майстер-клас «My body jazz», тілесний образ-Я як компонент саморозвитку особистості в методі танцювально-рухової терапії	51
Романовська Д.Д. Програма факультативного курсу «Основи психологічної культури особистості»	52
Сушко В.В. Психологічна програма для учнів початкової школи «Формування довільності та зосередженості».....	56
Тарасова Н.В. Програма психологічного супроводу спортсменів підлітково-юнацького віку.....	59

Тарасова Т.Б. Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Методика викладання психології у вищій школі» для змішаного навчання.....	60
Туркова Д. М. Методика діагностики «Сприймання образу тіла дитиною»	63
Хомуленко Т.Б. Психосоматичний підхід до характеристики змісту оздоровчої психотехнології: базові дефініції	64
Хомуленко Т.Б., Фоменко К.І., Миронович Б.С. Семантичний диференціал «Ставлення до тіла»	66
Цигичко Т.П. Казкотерапія в роботі з дітьми дошкільного віку	66

Частина 2. ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

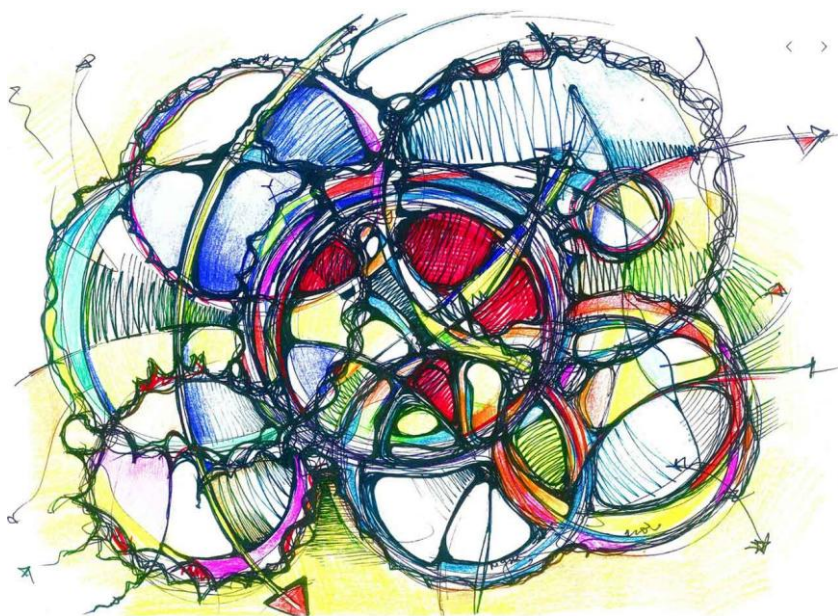
Абсаялмова Л. М. Особистісні детермінанти розладів харчової поведінки	73
Аркатова О.С. Категорія невизначеності в дослідженнях життєвого простору особистості.....	77
Балабай І. С., Малихіна О. Є. Психологічні особливості поведінки лідерів у конфліктних ситуаціях	78
Ветрова Н.В. Психологічні особливості розвитку мотивації підприємницької діяльності в студентському віці: актуальність проблеми	80
Воловик А. С. Особливості невротичних реакцій студентів	82
Галата О.С. Розробка методики діагностики особливостей завзятості у навчальній діяльності студентів та школярів	85
Галушко С.М. Роль сімейно-родинної прив'язаності у становленні особистості молодшого школяра	90
Гармаш О.В. Рушійні кроки змін у педагогічній діяльності на шляху до Нової української школи: психологічний контекст	92
Гога Н.П. Место тревожности в процессе формирования социального доверия.....	96
Даниленко Н.В. Теорія інстинктів в.і. гарбузова як ресурс особистості.....	99
Даниленко Н.М. Особливості ставлення до зовнішності дівчат юнацького віку з різним співвідношенням задоволеності та стурбованості зовнішнім виглядом	102
Дейниченко Л.М. Розвиток комунікативної компетентності майбутніх психологів..	105
Диаб Набил. Время как фактор ценности собственной жизни.....	110
Долусова Н.М. Йога як метод впливу на тривожність особистості	116
Дорожко І.І., Довженко О.О. Булінг в освітньому просторі: реалії сьогодення	117
Сльчанінова Т.М. Аналіз взаємозв'язку гніву, агресивності та індивідуально-психологічних особливостей особистості студенток-психологинь	121
Єрмоленко К.В. Психологічне становлення соціальної креативності майбутніх психологів як невід'ємна частина професійної підготовки	123
Жванія Т.В., Волкова О.Г. Емоційна готовність майбутніх психологів до професійної діяльності : діагностика і формування	126
Ілляшенко Т. Д., Жук Т. В. Проблема психолого-педагогічної допомоги батькам, які виховують дітей з особливими освітніми потребами.....	131
Каменчук Т.Д. Рівнева модель засвоєння просторових знаків та символів як психолого-педагогічна технологія для роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями	135
Кисельов К.С., Саврасов М.В. Креативність особистості майбутнього вчителя початкових класів як запорука його професійної адаптації.....	139

Козлітіна О.В., Масловська Ю.С. Особливості використання сучасних настільних ігор у роботі з дітьми, які мають порушення мовлення.....	142
Колчигіна А.В., Демченко А.С. Проблема психологічного благополуччя майбутніх педагогів.....	145
Костикова О.В. К проблеме психотерапии неврозов.....	146
Кузнєцов М.А., Зайка Є.В. Короткочасна пам'ять як механізм формування розумових та кінестетичних узагальнень	147
Лесніченко Н.П. Типологія гендерних стереотипів особистості	153
Лугова М.С., Підчасов Є.В. Психологічні особливості незадоволення дівчат своїм тілом у юнацькому віці	157
Лукова С.В. Психологічні особливості поведінки підлітків-спортсменів у конфліктах.....	160
Меднікова Г.І. Психологічні особливості провідних ставлень підлітків з різним рівнем невротизації	162
Мелешенко М.О. Проблема самотності і усамітнення у сучасному місті: психологічні чинники і наслідки.....	164
Миронович Б.С. Ставлення до тіла як проекція ставлення до матері.....	165
Надьон В. П. Психологічні особливості учнів початкової школи.....	166
Нестеренко М.О. Гендерні детермінанти сімейних стосунків у молодій сім'ї.....	168
Обухівська А. Г. Психолого-педагогічне вивчення навчальних компе-тентностей дошкільників з особливими освітніми потребами.....	171
Обухова Н. О. Різноманітність поглядів на поняття копінг-поведінка.....	175
Одинець О.А., Шукалова О.С. Використання семирівневого підходу, як природної орієнтації психологічного і фізичного здоров'я людини	176
Панок В.Г. До питання розробки алгоритмів діяльності практичних психологів	179
Підчасов Є.В., Наглюк О.А. Роль організаційно-психологічних факторів в адаптації студентів до навчання у ЗВО	182
Поденко А.В. Соціально-психологічні чинники плинності кадрів в організації	185
Романенко О.В. Теоретичні підходи до вивчення тілесності в психології	189
Саврасов М.В. Психологічні механізми моніторингу та контролю у структурі метакогнітивної активності суб'єкта навчально-професійної діяльності.....	192
Савченко М.С. Психологічні підстави використання методу анкетування у дослідженні суб'єктності прокурора	197
Савченко М.С., Саврасов М. В. Теоретичні підстави психологічного дослідження особливостей становлення суб'єктності прокурора	197
Скринник І.В., Пухно С.В. Емоційне вигорання як психологічна проблема сучасності.....	202
Скрипник Н.Г. Задоволеність навчанням та адаптація студентів до закладу вищої освіти	206
Туріщева Л.В., Ткаченко І.В. Настільні ігри як умова соціалізації школярів з порушенням мовлення	209
Цеменко М.О. До дослідження рівня задоволеності своїм життям та життєстійкості людей похилого віку	211
Цигичко Т.П. Казкотерапія в системі роботи закладу дошкільної освіти	213
Чепелєва Н.І. Соціально-психологічний аналіз феномену «чайлдфрі», як трансформації традиційних репродуктивних програм.....	217
Чернякова О.В. До питання розуміння емоцій дітьми з психофізичними вадами розвитку.....	221

Якимчук Г. В. Комплексний підхід в оцінюванні мовленнєвих компетенцій дітей дошкільного віку	225
Ярещенко О.В., Підчасов Є.В. Професійне емоційне вигорання працівників правоохоронних органів як психологічна проблема	227
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	232
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВСТУП ДО ХНПУ	235
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВСТУП ДО АСПІРАНТУРИ ТА ДОКТОРАНТУРИ ХНПУ	238
ІНФОРМАЦІЯ ПРО УМОВИ ПРИЙНЯТТЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ ДО ВІСНИКА ХНПУ ІМЕНІ Г.С.Сковороди. СЕРІЯ: ПСИХОЛОГІЯ	239

Частина 1

КАТАЛОГ ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ

ВПРАВА «ЗІРКА МОГО ЖИТТЯ»
УПРАЖНЕНИЕ «ЗВЕЗДА МОЕЙ ЖИЗНИ»
EXERCISE THE STAR OF MY LIFE

© Аркатова О.С., м.Харків

helen_arkatova@ukr.net

У кожної людини бувають моменти, коли вона розуміє, що в житті потрібно щось міняти, але не може визначитися – що конкретно або з чого почати? Або буває розуміння, що «все повинно бути в житті по іншому», але як само – не зрозуміло.

Мета впровадження вправи – допомогти проаналізувати клієнту ступінь власної задоволеності сферами свого життя і допомогти знайти ресурси для елімінації (усунення) проблемних зон.

Час роботи – 30-40 хв.

Вік – з 14 років.

Інвентар – бланк «Зірка мого життя», музика для релаксації, кольорові олівці, колода МАК (ресурсна).

Вправу можна проводити як індивідуально так і в групі.

Вправа «Зірка мого життя» є модифікацією вправи «Колесо життя».

Інструкція:

На бланку записані важливі поняття галузей вашому житті: здоров'я, навчання/робота, сім'я, фінансове становище, хобі, відпочинок, розвиток

(духовний, інтелектуальний, особистісний), відносини з людьми (друзі, знайомі).

Закриваємо очі. Робимо три глибокі вдихи – повільно вдихаємо і повільно видихаємо. З кожним вдихом і видихом наше тіло розслабляється. Ми уявляємо себе на чарівному килимі-літаку, який плавно і повільно підіймається. Ми летимо над казковими полями, які утворюють зірку нашого життя. Нам зараз потрібно дуже уважно буде придивитись до кожного поля. Перше поле над яким ми політаємо – це поле нашого здоров'я! Гляньте, яке воно? Що на ньому росте? Якого воно кольору? Чи подобається вам це поле? Який посил воно вам хоче донести у формі емблеми чи потаємного знаку? Представте цей знак! Друге поле – це ваше хобі! Третє – фінансова сторона вашого життя, тобто гроші! Четверте – ваш відпочинок! П'яте – ваш розвиток! Шосте – ваші відносини з іншими людьми! Сьоме – ваше навчання, робота (професійна сфера)! Восьме – ваша родина! Ви побачили вісім різних полів і кожне поле послало вам свій потаємний знак – символ. Зараз ще раз пригадайте ці знаки.... Робимо три глибокі і повільні вдихи і видихи. Відкриваємо очі.

Зараз вам потрібно намалювати ті потаємні знаки – емблеми, які вам послали поля вашого життя. Малюйте ці знаки в промінцях під назвою поля.

На вашому бланку, в центрі зірки, ви бачите багатогранник («коло»), який розбито на 8 секторів. Подумайте і оцініть за 10-бальною шкалою, на скільки ви задоволені ситуацією на кожному полі від 0 до 10 балів, де 0 – повна незадоволеність ситуацією, 10 – це максимальна задоволеність ситуацією. Запишіть ту оцінку, яку ви поставили собі, у відповідний сектор. Подивіться на свою оцінку та на той потаємний знак, який послало вам кожне поле. Як вам це відгукується?

Далі з'єднайте всі позначки лінією і заштрихуйте все, що в середині. У вас вийшло колесо на якому ви в даний момент «їдете по життю». Яка сфера вашого життя найпродуктивніша, а над якими потрібно працювати? Чим коло рівніше, тим більше баланс між сферами вашого життя.

Чи задоволені Ви тим, як виглядає Ваше колесо життя? Чи є такі сфери життя де Ви хочете щось змінити? Як що так, то чому? І що саме змінити? І чи потрібно в загалі щось міняти?

Закрийте очі і спитайте себе: «Що потрібно мені зробити в кожній сфері життя для того, щоб моє життя було гармонійним і щасливим?».

В цьому вам допоможе колода метафоричних карт.

З ресурсної колоди МАК Вам потрібно витягти по одній карті для кожного поля (промінчика вашої зірки) в сліпу. Карти беремо по черзі. Розглядаючи кожну карту, задайте собі питання «Яку підказку вона (карта) Вам дає? Що вам потрібно зробити, щоб знайти баланс в своєму житті?»

Подивіться ще раз на зірку вашого життя. Чи все вам в ній подобається? Можливо щось ви хочете змінити в своїй зірці. Зробіть це.

Отже, вправа допомагає наочно побачити і проаналізувати як влаштоване ваше життя в цілому. Будь-яка незбалансованість вносить в життя відчуття нестабільності і порожнечі. Тільки повне збалансоване життя дозволяє відчувати щастя і гармонію.

При проведенні занять є важливим обговорення та дотримання правил роботи в групі, обговорення очікувань від заняття та рефлексія по закінченні.

**ПРОГРАМА ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ВАГІТНИХ З
ПЕРИНАТАЛЬНИМИ ВТРАТАМИ В АНАМНЕЗІ
ПРОГРАММА ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО СОПРОВОЖДЕНИЯ БЕРЕМЕННЫХ
С ПЕРИНАТАЛЬНЫМИ ПОТЕРЯМИ В АНАМНЕЗЕ
PROGRAM OF PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF PREGNANT WOMEN WITH
PERINATAL LOSSES IN ANAMNESES**

© Астахов В. М., Бацилєва О. В., Пузь І. В.,

м. Краматорськ, м. Вінниця

olgawrh@ukr.net; irina222@ukr.net

Однією з найгостріших проблем сучасного акушерства виступає проблема перинатальних втрат, до яких прийнято відносити випадки позаматкової вагітності, невиношування вагітності, антенатальну та інтранатальну загибель плоду, смерть новонародженої дитини у віці до 28 діб після народження, а також некурабельне безпліддя та смерть всиновленого немовляти. Слід зазначити, що для більшості жінок репродуктивного віку, які прагнуть стати матір'ю та народити здорову дитину, наявність такої ситуації в анамнезі являє собою серйозну психотравмуючу ситуацію, що знаходить своє негативне відображення не тільки на їх подальшому фізичному, але й психологічному та соціальному благополуччі, що потребує додаткової спеціалізованої допомоги. Особливе загострення наслідків даної ситуації відмічається під час планування та перебігу поточної вагітності. За результатами власних досліджень, які співпадають з літературними даними, вагітні жінки з невдалим досвідом попередніх вагітностей входять до групи ризику щодо виникнення та розвитку як суто акушерських ускладнень, так і низки психологічних проблем. Досить часто у таких вагітних діагностується високий рівень психоемоційного напруження, тривожності, занепокоєння та різного роду страхи та побоювання. Перебування в такому психологічному стані нерідко зумовлює погіршення як загального соматичного здоров'я жінки, так і підвищує ризик ускладнень перебігу вагітності, пологів та післяпологового періоду, народження дитини з різними вадами, а також подальше формування неадекватної материнської поведінки. Отже, виходячи з вищевикладеного, не виникає сумнів у необхідності організації комплексної медико-психологічної допомоги вагітним жінкам з перинатальними втратами в анамнезі.